

UDHËZIM NR.9

Tranzicioni i ISO

22301:2012 në ISO

22301:2019

2020

EQSC
European Quality & Safety Control

Rr. Sulejman Pasha, Pallati 70/1, Kati 1,
Nr.1 1016 Tiranë

Ky dokument parashtron udhëzimet e EQSC për klientët e saj, për periudhën e tranzicionit të ndryshimit nga ISO 22301:2012 në ISO 22301:2019 të Sistemeve të Menaxhimit të Vazhdimësisë së Biznesit.

Vazhdimësia e Biznesit

Përmbajtja

E përgjithshme	2
1. ISO 22301	3
1.1 Çfarë është ISO 22301?	3
2. Periudha e tranzicionit	4
2.1 Klientët ekzistues.....	6
2.2 Klientët e rinj.....	8
3. Rishikimi i Sistemit të Menaxhimit nga Klientët	8
4. Përfundimi i periudhës së tranzicionit	8
5. Ndryshimet thelbësore të ISO 22301:2012 krahasuar me ISO 22301:2012.	9
5.1. Struktura e Standardit	9
5.2. Çfarë ka ndryshuar në standardin ISO 22301:2019?	9
5.3. Çfarë ka të re në standardin ISO 22301:2019?	9

Vazhdimësia e Biznesit

E përgjithshme

ISO 22301 bashkon praktikat më të mira ndërkombëtare për të ndihmuar organizatat t'i përgjigjeni dhe të rikuperoni nga ndërprerjet në mënyrë efektive. Kjo do të thotë kosto të reduktuara dhe më pak ndikim në performancën e biznesit nëse diçka nuk shkon mirë. Për më tepër, kompanitë me shumë site ose divizione mund të mbështeten në të njëjtën konsistencë qasje në të gjithë organizatën.

Përfitime të tjera përfshijnë:

- ✚ Aftësia për të siguruar klientët, furnitorët, rregullatorët dhe palët e tjera të interesuara se organizata ka sisteme dhe procese të shëndosha për biznesin vazhdimësi.
- ✚ Performanca e përmirësuar e biznesit dhe elasticiteti organizativ.
- ✚ Një kuptim më i mirë i biznesit përmes analizës së çështjeve kritike dhe zonat e cenueshmërisë

ISO 22301 gjithashtu jep një pamje të qartë dhe të detajuar të mënyrës se si funksionon një organizatë, duke ofruar njohuri të vlefshme që janë të dobishme për planifikimin strategjik, menaxhimin e rrezikut, menaxhimi i zinxhirit të furnizimit, transformimi i biznesit dhe menaxhimi i burimeve.

Ky dokument shërben për të informuar klientët, stafin dhe palët e interesuara, mbi procedurën e tranzicionit, e detyrueshme për tu zbatuar nga të gjithë klientët e EQSC, në proces certifikimi apo klientë të rinj. EQSC e ka organizuar procesin e tranzicionit në etapat, siç janë shpjeguar më poshtë.

Vazhdimësia e Biznesit

1. ISO 22301

Më 2012 u publikua versioni i parë i standardit ISO 22301 për sistemet e menaxhimit të vazhdimësisë së biznesit (VB). Në vitin 2019 u konsiderua i nevojshëm përditësimi i tij.

Më Tetor 2019 u publikua versioni i fundit i standardit ISO 22301 për Sistemet e Menaxhimit të Vazhdimësisë së Biznesit, i cili zyrtarisht, njihet si ISO 22301:2019. Standardi ISO 22301:2019 do të zëvendësojë standardin 22301:2012.

ISO 22301:2019 "Siguria dhe qëndrueshmëria - Sistemet e Menaxhimit të Vazhdimësisë së Biznesit - Kërkesat" u lëshua në tetor 2019 dhe është vendosur të zëvendësojë ISO 22301:2012 nëpërmjet një periudhe tranzicioni tre vjeçare (e cila që atëherë është zgjatuar për gjashtë muaj të tjerë nga IAF për shkak të COVID-19). Të gjitha organizatat që dëshirojnë të mbeten të certifikuar sipas ISO 22301 do të duhet të kalojnë në rishikimin e standardit të vitit 2019 brenda periudhës së caktuar të tranzicionit.

1.1 Çfarë është ISO 22301?

Fokusi i ISO 22301 është të sigurojë vazhdimësinë e ofrimit të produkteve dhe shërbimeve të biznesit pas ndodhjes së ngjarjeve shkatërruese (p.sh., fatkeqësitë natyrore, fatkeqësitë e shkaktuara nga njeriu, etj.). Kjo bëhet duke zbuluar prioritetet e vazhdimësisë së biznesit (përmes analizës së ndikimit të biznesit), cilat ngjarje të mundshme përçarëse mund të ndikojnë në operacionet e biznesit (nëpërmjet vlerësimit të rrezikut), duke përcaktuar se çfarë duhet bërë për të parandaluar ndodhjen e ngjarjeve të tilla, dhe më pas duke përcaktuar se si të rikuperohet minimumi dhe operacionet normale në kohën më të shkurtër të mundshme (d.m.th., zbutja e rrezikut ose trajtimi i rrezikut). Prandaj, filozofia kryesore e ISO 22301 bazohet në analizimin e ndikimeve dhe menaxhimin e rreziqeve: zbuloni se cilat aktivitete janë më të rëndësishme dhe cilat rreziqe mund të ndikojnë në to, dhe më pas trajtoni në mënyrë sistematike ato rreziqe.

Si një standard ndërkombëtar për Sistemin e Menaxhimit të Vazhdimësisë së Biznesit, ISO 22301 është krijuar për të mbrojtur, reduktuar gjasat e ndodhjes, përgatitjen, reagimin dhe rikuperimin nga incidentet të cilat shkaktojnë ndërprerje të biznesit. Me një Sistem të Menaxhimit të Vazhdimësisë së Biznesit, organizata juaj është e përgatitur për të zbuluar dhe parandaluar kërcënimet.

Falë qasjes sistematike, Sistemi i Menaxhimit të Vazhdimësisë së Biznesit (SMVB) ndihmon në parandalimin e incidenteve të cilat shkaktojnë ndërprerje të biznesit, pra ndërprerjen e kapacitetit të funksionimit të një organizate. Nëse ndodh ky skenar i rastit më të keq, Sistemi i Menaxhimit të Vazhdimësisë së Biznesit ndihmon në reduktimin e ndikimeve të incidentit dhe i mundëson organizatës të rifitojë shpejt aftësinë për të vazhduar ofrimin e produkteve ose shërbimeve në nivelet e paracaktuara. Organizatat me një Sistem të certifikuar të Menaxhimit të Vazhdimësisë së Biznesit, do të jenë në gjendje të rifillojnë proceset e ndërprera ose të dëmtuara shumë më shpejt sesa kompanitë pa SMVB.

ISO 22301 ju mundëson të përgjigjeni në mënyrë efektive dhe të menjëhershme bazuar në procedurat që zbatohen para, gjatë dhe pas ngjarjes. Zbatimi i një plani të vazhdimësisë së biznesit brenda organizatës suaj

Vazhdimësia e Biznesit

do të thotë që ju jeni të përgatitur për të papriturat. Plani i Vazhdimësisë së Biznesit ju siguron që organizata juaj do të vazhdojë të funksionojë pa ndonjë ndikim dhe humbje të madhe.

Standardet ISO rishikohen çdo pesë vjet për të siguruar që ato të vazhdojnë të pasqyrojnë pikëpamjen kolektive të praktikës globale. Rrjedhimisht, Nëntori 2019 pa një publikim të rishikuar të ISO 22301, standardi ndërkombëtar për vazhdimësinë e biznesit të botuar për herë të parë në 2012.

Ndërsa standardi është riemërtuar nga “Siguria shoqërore - Sistemet e menaxhimit të vazhdimësisë së biznesit – Kërkesat” në “Siguria dhe qëndrueshmëria - Sistemet e menaxhimit të vazhdimësisë së biznesit – Kërkesat”, ky rishikim i standardit është më shumë evolucion sesa revolucion dhe ndryshimet që ai ka pësuar janë përmirësime që të gjitha kontribuojnë në atë që standardi të bëhet më pak përshtues, më pragmatik dhe për rrjedhojë më i lehtë për t’u zbatuar, për të kaluar dhe për të punuar me të.

Si përfundim, nuk ka ndryshime të rëndësishme në zhvillimin e një BCMS dhe rezultatet e synuara mbeten të njëjta.

2. Periudha e tranzicionit

Nga Tetor 2019, një periudhë tranzicioni prej tre vjetësh planifikohet për organizatat e certifikuar ISO 22301:2012.

Në përputhje me rregullat e IAF për tranzicionin si dhe DA-IN-22, gjithashtu edhe IAF FAQ Q24, EQSC ka përcaktuar rregullat e mëposhtme:

Nga dita e fundit e muajit të publikimit të standardit ISO 22301:2019, një periudhë tranzicioni prej 18 muajsh planifikohet për organizatat e certifikuar ISO 22301:2012.

Kjo periudhë tranzicioni 18 mujore është vendosur në përputhje me Rezolutën e IAF 2019-17- Marrëveshjet e tranzicionit për ISO 22301:2019 për këtë arsye respektohet edhe nga EQSC, në përputhje me përcaktimet e mëposhtme:

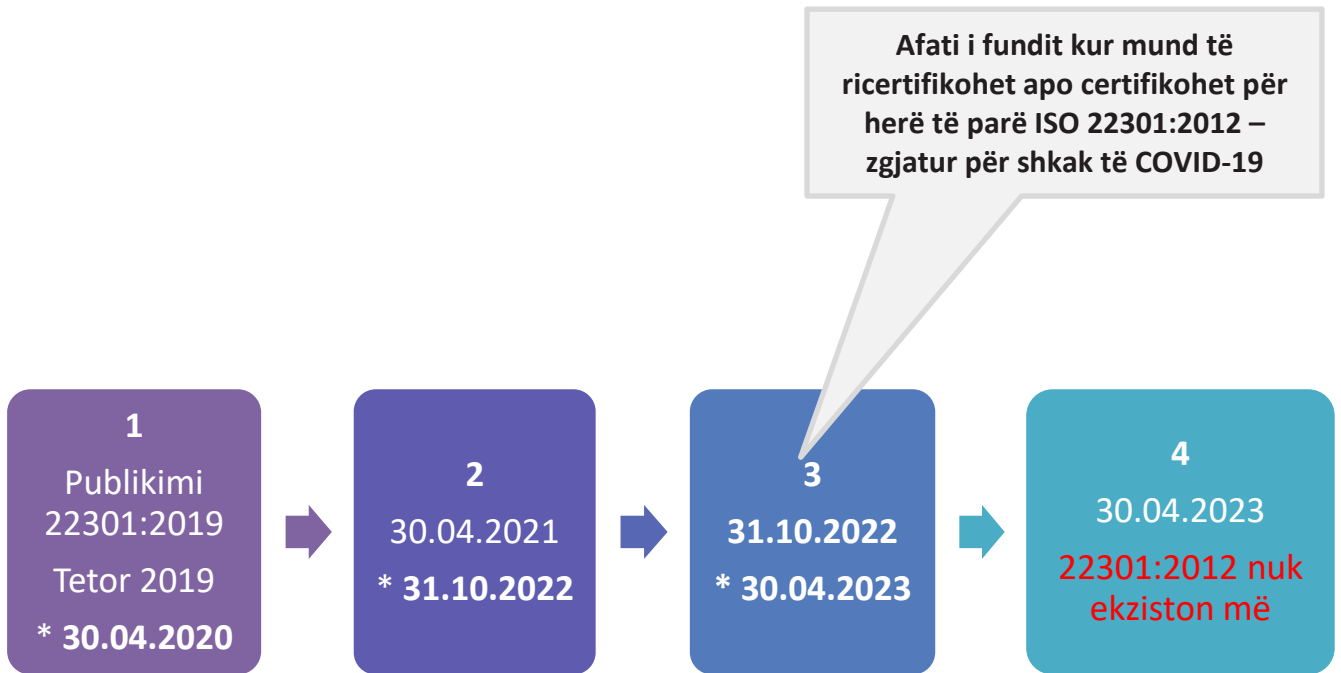
- Periudha e tranzicionit është 3 vjet.
- Fillon nga data 31 Tetor 2019 * **Shtyhet deri në 30.04.2020 sipas IAF Q24**
- EQSC do të pushojë së kryeri auditimet fillestare dhe të ricertifikimit sipas standardit të vjetër 18 muaj nga data e fillimit, e cila është pas datës 30 Prill 2021. * **Shtyhet deri në 31.10.2022 sipas IAF Q24**
- Të gjitha certifikatat e akredituara ISO 22301:2012 nuk do të jenë më të vlefshme pas 31 Tetorit 2022 (fundi i periudhës së tranzicionit) * **Shtyhet deri në 30.04.2023 sipas IAF Q24**
- Një auditim i tranzicionit mund të kryhet gjatë çdo auditimi të planifikuar gjatë periudhën e tranzicionit 3 vjeçar, por mund të jetë edhe në raste të jashtëzakonshme kryer “jashtë ciklit”.
- Auditimi i tranzicionit duhet të përfundojë përpara datës në mënyrë që të sigurohet rinovimi i certifikatës përpara afatit të përcaktuar.

Vazhdimësia e Biznesit

Për shkak të situatës së jashtëzakonshme të COVID-19, IAF ka publikuar shtyrjen e vlefshmërisë së tranzicionit deri më 30.04.2023, për këtë arsye EQSC ka bërë përditësimet përkatëse dhe tashmë procesin e tranzicionit e ka organizuar në 4 etapa, siç janë shpjeguar më poshtë me shënimin: *.

Periudha 3 vjeçare e tranzicionit

Vazhdimësia e Biznesit

2.1 Klientët ekzistues

EQSC ka përcaktuar që për klientët ekzistues, periudha nga publikimi i standardit deri në datën **31.10.2022** është e nevojshme që klientët të vlerësojnë mundësinë për tranzicionin e sistemit të tyre. Për shkak të situatës së jashtëzakonshme të COVID-19, dhe bazuar në publikimet e IAF për shtyrjen e vlefshmërisë së tranzicionit nga VERSIONI I 2012 në VERSIONI I 2019, të gjitha certifikatat e lëshuara e kanë vlefshmërinë deri më 31.10.2022.

Gjatë kësaj periudhe,

- a) klientët kanë të drejtë përpara **auditimeve mbikëqyrëse dhe të ricertifikimit**, të kërkojnë auditimin sipas ISO 22301:2019. Kur auditimet e kalimit nga versioni i 2012 në versioni i 2019, kryhen gjatë auditimeve mbikëqyrëse ose të ricertifikimit, siç janë planifikuar më parë në ciklin e certifikimit, atëherë EQSC ju njofton se bazuar në IAF dhe në DA-IN-22, kohës normale të auditimit do ti shtohet një minimum prej 1 ditë auditimi/njeri. Në këtë mënyrë EQSC do të mundësojë auditimin e plotë të kërkesave ekzistuese dhe të reja, të versioni i 2012 dhe versioni i 2019: 2018.
- b) në rast se klienti kërkon një auditim të veçantë, pasi e ka kaluar auditimin e planifikuar mbikëqyrës apo të ricertifikimit, ju njoftojmë se ky auditim **mund të kryhet** por do të ketë orë auditimi shtesë, krahasuar me pikën a) më sipër, në përputhje me IAF dhe DA-IN-22.
- c) nëse klienti e kërkon, certifikatat versioni i 2012 dhe versioni i 2019, do të jenë paralelisht të vlefshme.
- d) Certifikatat e akredituara të versioni i 2019: 2018 do të lëshohen vetëm pasi eqsc të jetë akredituar për të ofruar certifikim në standardin e ri dhe pasi sistemi i menaxhimit të klientit të ketë demonstruar konformitetet me versioni i 2019.
- e) Nëse klienti kërkon të auditohet përpara se të akreditohet EQSC, dhe bie dakort me procedurat e EQSC, atëherë EQSC mund të lëshojë certifikatë të **pa-akredituar** në përputhje me ISO 22301:2019. Kjo certifikatë e paakredituar, do të rishikohet nga EQSC, pas akreditimit të tij.

Vazhdimësia e Biznesit

Rekomandimet e EQSC për procesin e tranzicionit

Kuptoni sa më mirë standardet e reja dhe ndryshimet krahasuar me versionet e mëparshme.

Standardet kanë terma e koncepte të reja, ndaj është e rëndësishme studimi i tyre, marrja pjesë në trajnimet e organizuara nga EQSC apo kompani të tjera, si dhe të studiohen me vëmendje Anekset e standardeve të cilat japin shpjegime të rëndësishme.

Identifikoni pikat më të rëndësishme dhe përdorini ato në zhvillimin e sistemit tuaj

Në këtë kontekst disa nga ndryshimet më të rëndësishme dhe me vlerë për kompaninë, janë rreziku dhe mundësitë si dhe konteksti i organizatës: p.sh. plani i biznesit, planifikimi dhe kryerja e vlerësimit të kompetencës dhe/ose njohurive të organizatës. Këto janë pika të cilat duhet të adresohen sa më shpejt në mënyrë që të lehtësohet procesi i tranzicionit.

Përcaktuar momentin kur do të ndryshoni sistemin sipas standardeve të ndryshuara

Duhet të zgjidhni momentin më të përshtatshëm për ju, për të kryer ndryshimin. Ky moment duhet të vlerësohet duke pasur në konsideratë këtë udhëzim, por edhe kontakte për sqarime me EQSC.

Realizoni ndryshimet!

Zbatimi i kërkesave të rishikuara të standardeve kërkon një kohë të mjaftueshme për të dhënë rezultatet e saj. Për këtë arsye është e nevojshme që përpara se të aplikoni për certifikim sipas standardeve të reja, të kryeni një Auditim të brendshëm nëpërmjet të cilit do të keni një pasqyrë më të qartë të realizimit të ndryshimeve dhe nevojës për përshtatje të reja.

Aplikoni për Certifikim

Pasi të siguroheni se procesi i zbatimit të ndryshimeve është i finalizuar, EQSC ju mirëpret për aplikimin për certifikim sipas standardeve të ndryshuara. EQSC ka filluar procesin e akreditimit për këto standarde dhe në momentin e aplikimit të parë, do të mundësojë dhënie e certifikatave sipas standardeve të reja, të akredituara.

Këto janë thjesht Rekomandime!

Kini parasysh se vetë kompania juaj është përgjegjëse për procesin e tranzicionit dhe përputhjen e Sistemit tuaj me kërkesat e standardit.

Vazhdimësia e Biznesit

2.2 Klientët e rinj

Klientët e rinj, të cilët hyjnë në Sistemin e certifikimit të EQSC gjatë periudhës nga publikimi i standardit deri në datën **30.10.2020**, kanë mundësi të përzgjedhin nëse duan të certifikohen sipas versioni i 2012ose versioni i 2019, ose të dyja.

Në rast se përzgjedhin direkt të zbatojnë vetëm sistemin e menaxhimit të VB sipas versioni i 2019, klientët e rinj do të ndjekin procedurën e certifikimit të EQSC dhe nuk do të kenë kufizime në periudhën e tranzicionit, pasi do të ndiqet cikli i certifikimit në përputhje me versioni i 2019 dhe standardet përkatëse.

Në rastin e përzgjedhjes së VERSIONI I 2012 + VERSIONI I 2019, ose vetëm të VERSIONI I 2012, kërkesat e përcaktuara në këtë dokument për periudhën e tranzicionit, janë të vlefshme.

3. Rishikimi i Sistemit të Menaxhimit nga Klientët

Të gjithë klientët aktualë dhe të rinj, të cilët aplikojnë për certifikim pranë EQSC sipas ISO 22301:2019, kanë afat deri në **2 muaj nga mbarimi i vlefshmërisë së versioni i 2012** të njoftojnë EQSC rreth statusit të zbatimit të kërkesave të standardit, në Sistemin e tyre të Menaxhimit.

EQSC i nxit klientët, që të konsiderojnë përpara datës së auditimit të çdo viti, njoftimin e EQSC se Sistemi i tyre i Menaxhimit është i gatshëm për tu audituar në përputhje me versionin e 2019. EQSC do të vlerësojë këto njoftime, dhe planifikojë auditimet sipas procedurave përkatëse të saj, për të gjithë klientët.

Afati më i fundit i zhvillimit të auditimit sipas versioni i 2012, për klientët e certifikuar versioni i 2012 dhe që duan të ruajnë ciklin e certifikimit, do të jetë data **30.04.2020**.

Kjo periudhë, do të shërbejë për të dhënë mundësinë kohore të duhur për mbylljen e jokonformiteteve të evidentuara gjatë auditimit si dhe përfundimin e procesit të vendimmarrjes së certifikimit. Në këtë mënyrë klientët dhe EQSC do të kenë mundësi të respektojnë afatin e mbarimit të certifikatave të lëshuara sipas standardit të shfuqizuar, dhe do të mundësoj që të gjithë klientët të jenë e pajisur me certifikatat sipas standardit të ri.

EQSC **nuk do të pranojë auditime** sipas VERSIONI I 2012pas datës **1.07.2021**.

Në rast se klienti nuk do të aplikojë për certifikim VERSIONI I 2019, pas datës 30.12.2020, Klienti do të mbajë vetë përgjegjësinë e mbarimit të afatit të certifikatës sipas VERSIONI I 2012 18001.

4. Përfundimi i periudhës së tranzicionit

Pas datës **30.04.2023** vlefshmëria e të gjitha certifikatave të lëshuara të akredituara, sipas versioni i 2012 **do të pushojë së ekzistuari**.

Pas kësaj date, nuk mund të pranohen nga EQSC aplikime për certifikim sipas këtij standardi.

Vazhdimësia e Biznesit

5. Ndryshimet thelbësore të ISO 22301:2012 krahasuar me ISO 22301:2012.

5.1. Struktura e Standardit

ISO 22301:2012 ishte standardi i parë ISO që miratoi Aneksin L (më parë Aneksi SL) i cili ofron një kornizë tani të përbashkët për të gjitha standardet e reja të sistemit të menaxhimit të publikuara nga ISO, Organizata Ndërkombëtare për Standardizim. Struktura e standardit të rishikuar mbetet kryesisht e pandryshuar, megjithatë, ai është përmirësuar për lexim më të mirë dhe kuptim më të lehtë. Ndërsa heq detajet dhe ofron më pak drejtim, Standardi tani vendos më shumë theks te aftësitë dhe kompetenca.

5.2. Çfarë ka ndryshuar në standardin ISO 22301:2019?

Ndryshimet e paraqitura në këtë version të ri 2019 mund të përmbliidhen si më poshtë:

Disa terminologji janë thjeshtuar. Për shembull, disa referencat janë hequr dhe disa zhargone janë eliminuar në favor të "anglishtes së thjeshtë";

Disa kërkesa janë më pak përshkruese, duke i lejuar organizatat të miratojnë një qasje që i përshtatet më mirë kontekstit të tyre:

- Klauzola 4.1 – Kuptimi i organizatës dhe kontekstit të saj;
- klauzola është thjeshtuar dhe nuk përfshin më një kërkesë për të dokumentuar zyrtarisht procesin;
- Klauzola 5.2 – Menaxhmenti i lartë pritet ende të angazhohet për politikën BCM, por rishikimi i ri është më i fokusuar në menaxhimin efektiv të BCMS, sesa në përfshirjen e drejtpërdrejtë të menaxhimit të lartë në aktivitete të tilla si ushtrime dhe teste;
- Klauzola 7.4 – Komunikimi. Klauzola është shumë më pak e detajuar dhe përputhet me kërkesat e komunikimit të standardeve të tjera si ISO 27001;
- Klauzola 6.1.2 sqaron se rreziqet dhe mundësitë që duhet të adresohen kanë të bëjnë me efektivitetin e BCMS dhe jo me rreziqet e ndërprerjes. Këto janë kujdesur në pikën 8.2.3.
- Më e rëndësishmja, pika 8.3 e sheh emrin e saj të ndryshuar nga "Strategjia e Vazhdimësisë së Biznesit" në "Strategjitë dhe zgjidhjet e vazhdimësisë së biznesit". Tani ai mandaton organizatat që jo vetëm të zhvillojnë strategji të nivelit të lartë për të siguruar vazhdimësinë e biznesit, por gjithashtu të përcaktojnë zgjidhje se si të menaxhojnë rreziqet dhe ndikimet specifike që lidhen me vazhdimësinë. Nga perspektiva e menaxhimit, zhvendosja e fokusit nga strategjitë tek zgjidhjet do të ndihmojë në identifikimin e burimeve dhe planifikimin buxhetor.

5.3. Çfarë ka të re në standardin ISO 22301:2019?

ISO 22301:2019 paraqet disa kërkesa të reja:

Edhe pse nënkuptohet më parë, tani ekziston një kërkesë e detyrueshme për të zbatuar ndryshimet në BCMS në një mënyrë të planifikuar (klauzola 6.3). Ndryshimet duhet të merren parasysh:

- Qëllimi dhe pasojat;
- Ndikimi në integritetin e BCMS;
- Disponueshmëria e burimeve;
- Ndikimi në mënyrën se si përcaktohen përgjegjësitë dhe autoritetet;

Vazhdimësia e Biznesit

- Klauzola 8.2.2 – Analiza e Ndikimit të Biznesit tani mandaton përcaktimin e kategorive të ndikimit, me drejtim të qartë se cilat duhet të jenë këto kategori. Përkufizimet e aspekteve dhe komponentëve të ndryshëm të BIA janë gjithashtu shumë më të qarta;
- Një klauzolë e re 8.6 është shtuar për të fokusuar në mënyrë specifike organizatat në vlerësimin e dokumentacionit të vazhdimësisë së biznesit të tyre, duke përfshirë aftësinë e vazhdimësisë së biznesit të zinxhirit të tyre të furnizimit, kërkesat ligjore dhe përafrimin e gatishmërisë për vazhdimësinë e biznesit me objektivat e biznesit.

Modifikimet e paraqitura nga rishikimi i ri i 2019-ës nuk duhet të jenë të vështira për t'u zbatuar mbi bazën se ato sjellin fleksibilitet më të madh, kuptim më të mirë dhe heqin disa nga kufizimet e qenësishme të versionit 2012.

Kjo është një përmbledhje e shkurtër e ndryshimeve thelbësore të standardeve. Për tu njohur më tepër me ndryshimet e standardeve, jeni të mirëpritur të merrni pjesë në **trajnimet profesionale të ofruara nga EQSC**.